

SZABOLCSI TISZA-VIDÉK

TÁRSADALMI HETILAP,
SZABOLCS-VÁRMEGYE ÉS TISZA-LÖKI JÁRÁSÁNAK KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Tisza-Lök, Korontó-utca 118. szám.

Közlemények a szerkesztőségbe, előfizetések, hirdetések a kiadóhivatalba
ezimzendők.

Kéziratokat nem adunk vissza; névtelen leveleket nem fogadunk el.

A szerkesztésért felelős:

HÉRY GYULA.

Előfizetési árak:

Egész évre 12 korona. — Fél évre 6 korona. — Negyedévre 3 korona.
Egyes példány 24 fillér.

Apró hirdetésekben

négy hasábos petit sor a nyílterben és reklamáknál
1 korona, a hirdetésekénél 20 fillér.

A gazdaember hitele.

Az aratás után következnek a gazdaemberre a legnehezebb napok. Szorgalmas munkájának gyümölcse ott fekszik előtte, az az övé lenne, ha már jó előre nem csinált volna adósságot. Bármennyi volt is benne a jóakarát és a józanság, de másként nem tehetett: kölcsönt kellett fölvenni valahonnan, mert annyi fizetni valója akadt a múlt évi behordás óta, hogy a múlt esztendőben végzett munkájának gyümölcséből azt földözni nem tudta, tehát az új termést kellett megterhelnie. És így megy ez évről-évre. Annyi terhet raknak mindenfelől a kisemberek vállára, hogy ma már azt viselni képtelenek.

Vége most is az aratásnak. A kik kölcsönt adtak a termésre, bekopogtatnak a gazda ajtaján: fizessen gazdúrám! Fizetne is szívesen, de még nincs pénze a termés, hát nem tud miből; szeretné, ha a hitelező várna egy kicsit, de se a bank, se a ravaszkepű gabonakereskedő, se az adóvégrehajtó nem vár, mit kénytelen mást tenni, mint eladja gabonáját olyan árban, amilyenben tudja.

Az aratás vége felé a gabonaárak esökkennek, mert hát valami „nemzetgazdasági törvény” értelmében sok a kínált és kevesebb a kereslet. És ennek a törvénynek épp úgy alá kell vetnie az embernek magát, mintha azt ő saját maga hozta volna létre embertársával egyetemben. Alá kell vetnie magát: de csak akkor, ha nincs pénze, mert ellenkező esetben fizet a hitelezőknek és vár addig, a míg a kereslet lesz nagyobb, mint a kínálat. Ez az oka annak, hogy a lantifundiumok és hitbizományosok tulajdonosai naponta gazdagabbak lesznek, míg a középosztályhoz tartozó gazdaember és a zeller teljesen elszegényedik, mert sok munkájának gyümölcsét összeharcolják a spekuláció emberei, kil a börzén székelenek.

Valahányszor azt állítják előttem, hogy az árak csökkenése vagy emelkedése *megmáshatatlant* „nemzetgazdasági törvény”, arcomba szökik a vér, mert vagy azt kell hinnem, hogy egy tudatlan emberrel van dolgom, vagy pedig azt, hogy egy közönséges szélhámos, ki az üzerek csalását akarja a tisztesség és jog a köntösében elem állítani.

Hazugság az, hogy a gabona-piaczon lehet a kereslet kisebb, mint a kínálat addig, míg száz és százezer gazdaembernek, iparosnak és munkásnak a nyomorusággal kell megküzdenie. Már pedig ma is, mikor azt állítják, hogy nagy a börzén a gabonakínálat és kicsi a

kereslet; vagyis azért szöknek a gabonaárak, mert sokan akarnak eladni, de venni kevesen: a legnagyobb csalást követik el, lelketlenül fosztogatják a termelőket, mert magának a gazdaembernek alig van meg a mindennapija.

A gazdaemberek ilyenforma kifosztogatása ellen védekezniük kell, és ez ellen csak egy mód van: a hitel szervezése.

Olcso hitelt kell a gazdaemberek számára biztosítani, melyet könnyen vissza fizethet, hogy szorultsága esetén ne legyen kénytelen magát a gabona-uzsora karjaiba dobni. Sehoh nincs olyan óriási földteher, mint Magyarországon. Ettől pedig meg kell szabadítani népünket, mert így a földbirtok néhány töképezés kezébe vándorol s a nép koldusbotot vehet a kezébe. És ha nincs, aki megmentse, álljon elő maga a gazdaközönség: alkosson hitelszövetkezeteket. Hogy mily üdvös hatással vannak a hitelszövetkezetek, bizonyítja az a néhány erdélyi telepítvény is, mely magát a szövetkezetté való tömörüléssel mentette meg az uzorától. Igazfahva gazdanépe egészen az uzorások kezébe került, ma pedig a legvirágzóbb községek közé tartozik Krassó-Szörény megyében.

Jó lesz ezt idejekorán fontolóra venni édes mindnyájunknak, ahol érezzük a terhek szaporodását naponta, és kétségbeesve tekintünk a jövőbe. Most ugyanis eljönnek hozzánk törvényhozóink, mert közelegnek a választások, tehát mondjuk el nekik kívánságainkat, mondjuk meg nekik, hogy nagyok a terheink s ha a kormány nem is tud kellőképpen segíteni rajta, mert nincsenek még hathatós törvényeink a börzespekuláció, a gabona-uzsora ellen, de törekedjenek oda, hogy a gazdaközönség önvédelmi mozgalmát, a hitelszövetkezetek létesítését támogassa!

My.

A magyar miniszterelnök.

Szell Kálmán, mint belügyminiszter, minden alkalommal megmutatja, hogy a magyar nemzeti fajnak ő a leghivebb öre és feltétlenül örökösök nemzetünk faji önállósága felett. Most ismét eléggé nem dicsérhető erélylyel lépett fel a pozsonyi színház igazgatója, valami Relle Iván ellen, — aki, közbe legyen mondva, valamikor magyar hírlapíró volt, — s most Pozsonyban a német színészetet akarja meghonosítani; a magyar kormánytól eddig a pozsonyi színház évi 4000 korona segélyt élvezett, azért, hogy magyar legyen ott az előadás. Most, hogy Relle be akarja hozni a német előadásokat, a belügyminiszter erélyes leiratot intézett Pozsony városához, s a pozsonyi színházról megvonta az állami segélyt, — igen helyesen!! — A mi-

niszter intézkedésére vonatkozólag lapunk, következő tudósítást vette:

Szell Kálmán belügyminiszteri leirata megtagadja Relle Iván pozsonyi színházgatótól a rendes 4000 korona évi segélyt és egyben a leirat felsorolja az okokat is erre az elhatározásra.

A belügyminiszter eltilti Relle eddigi hazafiallan működését, eltilti a nyári színházban tartott német előadásokat és erélyes hangon kijelenti, hogy a jövőben a kétnyelvű színészet többé semminemű támogatásban nem fogja részesíteni.

Szell Kálmán belügyminiszter leirata mindenütt tetszéssel fog találni és bizonyos, hogy ő ezért dicséretet nem vár. Ismert kötelességtudása nyilatkozott meg ezúttal is, mint minden oly esetben, amikor az ország érdekeinek megvédéséről volt szó.

A bizalommal visszaélt tolvaj

ezimmel lapunk július 7-én megjelent első számában arról adtuk hírt, hogy Csépné Ferenczné megyei szülészónól, ennek régóta szolgálatában álló fuvarosa 21 kor. készpénzt ellopta, s ennek folytán Csépné D. Nagy Ferencz nevű fuvarosát lopás miatt a bíróságnál feljelentette. A legilletékesebb helyről veszszük most azon értesítést, hogy az általunk közölt hír, — mely a nekünk adott hibás információ folytán lett megírva, — egészen téves. Ugyanis Csépné fuvarosát, D. Nagy Ferencz nem jelentette fel lopásért, sőt nem is gyanúsította és nem is gyanúsítja őt jelenleg sem, hanem a bíróságnál azt jelentette fel, hogy ismeretlen tettes lopta el pénzt. Csépné különben kijelentette előttünk, hogy fuvarosában ma is épp úgy meghizik, mint a hogy megbizott eddig, és ellene legkisebb gyanuja sincsen. Az igazság érdekében készséggel közöljük e helyreigazítást.

A tudatlanság áldozatai.

Szomorú eseményről tudósítanak bennünket Tisza-Dobróly. Szomorú, mert két szegény embernek tudatlanságuk miatt kell majd bűnhődniük. B. Kiss Sándor ottani lakos 2 éves fiát megmarta egy veszett kutya. Az első orvosi segélyben a községi orvos, dr. Guttman Menyhért részesítette. Azonban kijelentette az apának, hogy a gyermeket Budapestre kell fölvenni a Pasteur-féle intézetbe, hogy beoltásuk a veszettség ellen. Az apa, mint tudatlan ember, ki nem tudta elgondolni, minek kellene az ő fiát Pestre vinni, mikor van községi orvos, végtelen haragra lobbant és kaszával támadt dr. Guttmanra. A ház előtt összegyűlt népet pedig Szabó Sándor tüzelte a hivatását teljesítő orvos ellen hangos szóval. Az orvosnak ugyan szerencsére semmi baja se történt, de a szolgabíró a két fel-dühödött embert letartóztatta.

Táncvizsgálat

rendez a Tisza-Lök községi „Önkéntes Tűzoltó Egyesület” ez évi augusztus hó 4-én a „Szilvás”-ban, saját felszerelése alapja javára. Belépő díj személyenként: egy korona, családjegy: két korona 50 fillér. Kezdeté délután 5 órakor. Halászléről, sült halról és jó italokról a rendezőség kellően gondoskodik. Felülfizetések közönséggel fogadtatnak, s nyilvánosan nyugtáztatni fognak. Meghívókat azok, a kik arra igényt tarthatnak és még nem kaptak, a rendező bizottságnál bármikor kaphatnak.

Rövid hírek.

Tisza-Eszlárón egy 18 éves csinos leány, szerelmi bánatában, 22-én fölakasztotta magát. — Szomjas Gusztávot tanyáján két béres, mikor aludt a fűben, vasvillával megtámadta s a gazdát fején igen súlyosan megsebeztek. Szerencsére az ütések nem halálosak. A vakmerőket elfogták.

Apróhirdetés.

Egy intelligens fiatal ur szépen butorozott különböző járható tisztá szobát keres. Cím a kiadóhivatalban.

Katonáink.

„Megjöttek a katonák, még pedig huszárok!” — kiáltozták a gyerekek utcahosszat, mikor a nyiregyházi 5-ik honvédszázad bevonult. Van öröm a lányok között, arczuk pirul, mikor egy-egy dőlczeg huszárgyerek hamiskásan hunyorgat szemével. Hiába van uborkaszegzon, van mit bámulunk a derék fiukon, kik az elsőtől az utolsó szálíg méltán megérdemlik a honvédszázad nevet.

— Szépek ezek a fiuk no! — mondta egy vén kiszolgált közhuszár, de hát még a parancsnokuk milyen lehet, édes Istenem, ha ők ilyenek?

Hát bizony az a parancsnok méltó apja a fiuknak. Csicsery Géza oly kellemes, oly imponáló alak, hogy ritkítja pártját. Igazi katona: tud, ha kell inni, lönni s talán még épp oly bravúrral kártyázni is egy-egy vidám kompániában. A legénység rajongással beszél róla. Igazságszeretete általánosan ismeretes s a mi fő, nagy súlyt fektet arra, hogy kitűnően képzett katonái legyenek s az egész tisztakar olyan egyöntetű, hogy nagyon kevés ezred lehet így összeválogatva. Nagy Géza alezredes igen tapintatos férfiú s nagy tudományú katona. Báró Bolmer Géza alezredes, az ezred Kassán állomásozó 1-ső osztályának parancsnoka minden ízében pártatlan ügyes; igazi katona, ki még különben is fiatal ember. Nagy értéket képviselő lovai bámulatra ragadják az embert és bizton állíthatjuk, hogy magyar lovas ezredünkben így lovasítva kettő szék. Báró Vay Arnold, ki e téren elsőrendű szakértők közé tartozik, megnézte lovait, s csak a legjobb nyilatkozatot tehet rólik. Amint műértő tekintettel méregette egyik-másikat, vissza-vissza nézett, s nem egyszer megjegyezte:

— Ilyen lovakat nem igen sokat találni magyar ezredeinkben; sokba is került beszerzésük s főtartásuk!

Van az ezred tisztika kara között kitűnő minden téren: Orosz György százados, az aranyos kedvű társalgó; azonkívül, hogy szintén kitűnő kardforgató, még kitűnő — bálrendező is.

Ezek a mi katonáink. Van is derült jókedv mindenfelé, hogy köztünk időznek, bár vannak olyanok is, kik hangosan tündönek azon, hogy mi lesz velünk, ha elmasiroznak?

Utazás a föld körül. Henri Turot, a Matin

munkatársa, aki tudvaleg május 24-én reggel 8 óra 35 perczkor indult el földkörüli útjára, e hó 2-án reggel 7 órakor Wladivostokba érkezett és 9 órakor már tovább utazott Khabarovskba. Eddigi útja a következő:

Páris	...	május 24-én, 8 óra 35 percz
Cherbourg	...	24-én, 5 óra 05
New-York	...	junius 1-én, 5 óra 30
Chicago	...	3-án, 2
San-Francisco	...	5-én, 7
Yokohama	...	26-án,
Nagasaki	...	29-én,
Wladivostok	...	július 2-án, 7

Turot tehát a Páris—wladivostoki utat 39 nap tette meg. Wladivostoktól Párisig a vasuti utazás körülbelül két hétig tart és így az egész földkörüli ut 63—65 napot vesz igénybe.

Gaston Stieglerről, aki ugyanezt az utazás ellenkező irányban teszi meg, a legutolsó jelentés Yokohamából érkezett. Jelenleg utban van San-Francisco felé.

Érték.
r. 61.
568 76
067 14
150 76
210 87
601 28
404 20
314 20
388 —
553 60
622 80
669 40
467 60
5376 36
6000 —
3000 —
5431 15
2228 52

2628 01
0212 64

nyelvé.
alálátott
f. u. t.
ájus 31-ig
könyvön
14578 bet.
elö.

LAT

zathoz,
okhoz.
pek.
átakozó
világító
stromos.

öntés.

ster

et.

gyára

n. Kolozs-
n magyar
sége már
al fogva,
mkeretek,
an dalla-
ismerték.
késztimé-
i azokkal
ársztják.
ben, hogy
yezni bár-
gyesítsük.
ánlom.
szám.

44. szám.

Az erkölcsök pusztulása.

A szegedi Csillagbörtön igazgatósága a napokban statisztikát állított össze, hogy a most folyó évben a bűnesetek szerint milyen a százalék a Csillagbörtön lakói közt. A kimutatás szerint 455 lakója van most a szegedi börtönnek; ezek közül 234 új rab. Róluk beszél a statisztika. A kétszázharmincznégy rab közül 104-et emberölésért ítéltek el, 67-et lopásért, 4-et gyújtogatásért, 44-et súlyos testi sértésért, 3-at csalásért, 3-at orgazdaságért, 8-at sikkasztásért és 1-et hamis tanúzásért.

Ennél a statisztikánál mi sem beszél jobban az erkölcsök pusztulásáról. Az erkölcsök pusztulása pedig egy nemzet életében a züllést jelenti. Ez a megdöbbentő jelenség kell, hogy gondolkodóba ejtsen mindnyájunkat. Vajon mi az oka, hogy társadalmi fejlődésünkkel együtt a nagy tömegek erkölce nem fejlődött, hanem mind-egyre hanyatlott? Semmi más, minthogy nem fordítottunk, elég gondot a nevelésre; és nevelési módszerünk pedig helytelen.

A nép, hogy felszabadult jobbágyi helyzetéből s a feudális társadalom utolsó korlátai is szertehullottak, ugyanazonképp élt tovább is, mint annakelőtte. A gazdasági élet fejlődése sokkal gyorsabban haladt előre, mintsem, hogy azzal a nagy tömegek egyénisége együtt fejlődhetett volna.

A nép lassan-lassan elhagyni kénytelen földesekéjét, melyen munkálkodott s bevonul a városokba gyári munkásnak, hol aztán nem foglalkoztatja többé egész lényét a munka, hanem a gépek közt ő is a legközönségesebb géppé válik, ki csak izomerejét használja föl anélkül, hogy amit készít, az a legcsekélyebb időre is lekötne figyelmét. A gyári munka nem oly változatos, mint a földművelés; ott egy embernek az alkotásból csak egy nagyon piczi részecske jut, még az se, mert azt is a gépek végzik helyette. Gondolatvilága tehát annál a munkánál nem fejlődhet; és bizony a földművelés nép erkölce mindenkor jobb, mint a városi népé, holott lassan-lassan az is mindinkább pusztul, mert oda is bevonul a gép s nem fogja többé az ekaszarvát füttyürésze, mert gőzekével hasitanak új barázdákat, de munkája mindamellett változatossá marad, s ha nem más, a jószágnevelés, meg a gazdálkodás különböző irányzatai változatossá fogják tenni mindenkor. Ez a változatosság az, mely nem engedi a földművelő népek erkölcsét oly rohamosan pusztulni.

Nagyon okosan cselekedett volna a szegedi Csillagbörtön igazgatósága, ha statisztikájában azt is kimutatta volna, hogy a börtön lakóinak hány százaléka városi nevelésű, és hogy büneiket hol követték el, városon-e vagy falun legtöbben.

En meg vagyok győződve, anélkül, hogy erről statisztika készült volna, hogy ebben a tekintetben a városok vezetnek; a legtöbb bűnös ember városi nevelésű, s a legtöbb bűnt is a városokban követik el. A nagy tömeg, mint bérmunkás nem boldogulhat. A munkásosztály helyzete ezerféle változatnak van kitéve, melyben semminemű szabályosság, vagy természetes folyamatot föl nem lelhetünk. A töképezések vállalkozókedvétől függ sorsa. Azoknak pedig ez a kedve megint a piacok alakulásaitól függ, már pedig azok alakulásain se szabályosság, se természetesség nincs; a furfang, az egyéni megvagyonosodásra való spekuláció az, ami mozgatja; és tőlük függ százazrek és milliók élete és halála. Az ipari termelés egyesek szubjektív véleményére van alapítva, nincs benne rendszer; és egy-egy nagyobb gazdasági válság alkalmával, mely a jelenlegi termelési rendszer mellett mindig többször és többször áll elő, százazrek vesznek el erkölcsi érzésüket és mindjobban gyökeret ver bennük az a tudat, hogy csak furfanggal, ravaszággal lehet boldogulni, de tisztességes uton, munkával tovább nem. A termelési rendszernek mai formája a lelkiismeretet kiirtotta az emberekből; s ha megszűnt egy embernek a lelkiismerete, az nem ember többé, hanem állat; és hogy ez az állításom mennyire igazság, bizonyítást bármelyik pillanatban szerezhet magának a kételkedő, ha felüti egy napilap bűnügyi rovatát. Vagy még azt se kell megtennie. Amint kezébe vesz egy olyan lapot, mely a nép tudatlanságára, alacsony műveltségi fokára számítva jelenik meg, azonnal látni fogja, hogy mennyi abban az első betűtől az utolsó betűig a lelkiismeretlenség. Mivel foglalkozik egy ilyen népek szánt *olcsó* hírlap? A legpontosabb részletességgel írja le a borzasztóbbnál borzasztóbb gyilkosságokat, rablásokat, betöréseket; bemutatja a gonosztevők jól-rosszul sikerült képmását, szóval: hangulatot csinál, és hogy ez milyen hatással van a gazdasági élet mai fejlődésére által amugy is tönkre tett lelkületű népre, tessék megítélni! A kik írják, többé-kevésbé művelt emberek, nagy részük bent van egyik, vagy másik irodalmi körben is, mely köröknek célja az lenne, legalább én szerintem, hogy a nép erkölcsi színvonalát a lehető legmagasabbra emeljék, de ők mitsem törődnek e céllal, ha a másik uton gyorsabban tehetnek vagyonra szert. Nekik sincs lelkiismeretük, hogy taníthatnának másokat lelkiismeretességre?

A jelenlegi magyar irodalom demoralizáló hatásáról ennyi elég. Térjünk vissza csak még egy pillanatra a városi életre. A munkásosztály helyzete rossz és naponta rosszabbá válik. A munkaerőt rosszul fizetik, de különösen a férfi

munkaerőjét. Oda áll a férje mellé a felesége, ő mellé pedig gyermeke, a leánya, hogy ők is dolgozzanak a kenyérért, mit apjuk egyedül képtelen megkeresni. Tíz-tizenkét órai farszto munka s a mi a legfőbb, unalmas, mert mindig ugyanazt végzik, amely aztán, ha begyakorolták, nem foglalkoztatja őket többé szellemileg; kevés munkabér, rossz táplálkozás, szűk, egészségtelen lakás, mert ha egészséges lenne is, megfertőzi a túltömöttség, mivel három-négy család is lakik együtt, vagy egy sereg albérlő: tessék ilyen állapotok mellett aztán az erkölcsök fejlődését elképzelni, noha még hozzá veszünk, hogy velük szemben óriási a pompa, a fény, mit kifejtnek azok, kiknek dolgoznak. Hogy mint alakul gondolkozási módja a népek ilyen körülmények között az erkölcsi életéről, mutatja a szegedi Csillagbörtön rövid statisztikája.

Hogy ennek az állapotnak fennmaradása egy csöppet se kívánatos, azt különösebben hangsúlyoznom ugyan nem kell. A kik a haladás embereinek valják magukat és szívükön viselik az ország népének sorsát kell, hogy gondolkodóba esze kérdjék: mit tegyünk az erkölcsök pusztulásának megállítására?

Erre csak egy ut van: a nevelés. De nem olyan irányban, mint ma, mikor csak azok részesülhetnek benne, akik pénzzel bírják fődözni a nevelés költségeit. Meg kell nyitni az iskolákat a nép legszűkebb rétegei számára is. Legyen a szegénynek ingyen iskolája, s ne zárják el az utat előle, ha tanulni akar; legyen az iskolázás a legmagasabb fokig ingyenes. Ha a nép a gazdasági étellel szellemileg is együtt fejlődik, fog tudni magának olyan társadalmi állapotot teremteni, melyben nem lesz kiszolgáltatva élete és erkölce a vagyonosodásra törekvő kufároknak. (=)

A tüke imperialismusa. (A *Review of Reviews* után.) A tüke hatalma irtalmat nem ismer, keblében az emberi érzés helyét nem talál. Alig ismerünk államot, melyben a „nagy-tüke” tulkapasai „trust”-ok alapításában ne nyilvánultak volna.

Amde a természetellenes állapot következményei előbb-utóbb — többnyire rövid idő múlva — azok vesztét idékik elő, kik a világot való megelés jogát kizárólag maguknak vindikálják. Amerikában husz czukorteremelő mintegy 30 millió dollár tükével két éven át a nyers czukor árát a világ minden részében igyekezett megszabni és a mint tudjuk, nem régen kevésbe mult, hogy Oroszország Amerikával szövetségbe, a buza árát az egész földtekén meg nem állapította.

Amerikában a czukor-trust 186 nagy czukorgyár bukását s ezzel vagy 30 ezer munkás-család nyomorát idézte elő; a világ többi részeiben pedig átkos szövetkezet által okozott kárt évtizedeken át sem fogják kiheverni.

Az általános pangás és czukorárak természetellenes nagysága a fogyasztás rohamos alászállítását eredményezték, mire a trust rendezői a nyakukon maradt óriási készleteken túl nem adhatván, nemcsak a galádul szerzett hasznot, hanem vagyonuk nagyobb részét is elvesztették.

Hogy mily káros hatást gyakorol a czukoripar s az ezzel összekötött iparágak pangása a nemzetgazdasági viszonyokra, onnan tűnik ki, hogy az Egyesült-Államok területén lévő takarékpénztárakban elhelyezett 2300 millió dollár tükéből, melyet leginkább munkások hosszú évek során takarítottak meg, ezen összeg kétharmadát kivonták.

A trustok tényleg senkinek sem használnak s mindazoknak kárára vannak, kiknek egyedüli tükéje a becsületes munka.

Mind ezek dacára a trustok — esetleg más alakban — mindenütt pártfogókra akadnak. Nézzük csak a részvénytársulatok alakulásánál majdnem kivétel nélkül mutatkozó trustokat.

Egy egészséges iparvállalat tulajdonosa a becsületes munkát és a fokozatos gyarapodás lassúságát megunva, a nagy tüke közvetítésével üzletét részvénytársasággá alakítja át.

A 800 ezer dollárt érő gyárra 4 millió dollár elsőbbségi és 4 millió dollár másodrendű részvényeket bocsátanak ki. A tulajdonos vételár fejében 100 ezer dollárt készpénzben, a többi részvényekben kapja meg. Néhány hét, esetleg néhány hónap múlva a részvények csakis 60 százalék veszteséggel értékesíthetők. Így aztán a tulajdonos ugyiszólván mindenét, a lépre ment közönség egyre-másra 5-6 millió dollárt vesztenek, mely összeg a nagy tüke zsebében ragad.

Az efféle pénzügyi műveletek folytatását a tüke hatalma pártolja, mely a pénzpiacot dominálja és az államügyész föllépését meg-husítja, mert: „Volenti non fit injuria,” vagyis más szavakkal: „ne tessék részvényeket vagy elsőbbségi kötvényeket vásárolni.”

A nagy tüke és a munka közti harc leg-ujabban az Egyesült-Államokban tört ki és — mi tagadás benne — a tüke győzelmével végződött, amennyiben Mac Kinley elnök, kinek négyévi kormányzata alatt a nagy tüke garázdálkodásai az egész világot megrázkódtattak és véres háborukat idéztek elő, újból megválasztott.

Mac Kinley megválasztását az angol nagy-tüke az amerikai értékek óriási áremelésével fogadta, mert biztosra veszi, hogy Mac Kinley kormányelnök, a trustok és ringek elmozdítója és pártfogója, eddigi politikáján mitsem változtat, sőt az angol nagy-tükével egyetemben a kereskedelmi imperialismus korszakát fogja inauguralni.

Az imperialismus ezen faja mindazon államok finanziaális bukását idézendi elő, melynek politikai és földrajzi helyzete a kereskedelmi érdekek tisztázását megnehezíti, sőt gyakran lehetetlenné is teszi. A tüke és a munka közti harc mikénti lefolyása ez idő szerint meg nem állapítható. Meglehet, hogy előre nem látott világ-események, valamint a szocialismus rohamos terjeszkedése a nagy tüke hatalmát egy időre megbénítják ugyan, de a munka végleges győzelmét csak a politikai élet tényezőinek együttes s önzetlen működése vivhatná ki.

TÁRCA.

KIHÜLT KÖNYEK.

I.

Leszállt az este s árnyba vonta
A csendes kis szobát;
En szívet gyöngéden fogtam
S csókoltam ajakát.

Ó rám tekintett kék szemével,
Mely könnyel volt tele,
S úgy megbatott, hogy én is sírtam
Szótlan, soká velem!

... Csaldótt szívvel jöttünk össze! ...
Ó nékem így beszélt.
En hittem neki s tőle szívem
Boldogságot remélt.

Csókoltam újra kis kacsóját.
Majd könyes két szemét ...
Ó felvidült azóta — s nékem:
Átokká vált a lét!

II.

Nem fog szeretni senki téged,
Ugy, amint én szeretlek!
S mi bennem oly szent lánggal égett,
Te azt könnyelműen elveted?

Am jó, keresztes más világot,
Hol több a pompa, több a fény ...
Betelsz velem! — s ha megutáld,
Majd megtudod ki voltam én!

III.

Elhagytál, menj! — szerettelek;
A boldogságot veszttem el veled:
Arcom naponta halványabb lesz ...
— Csak azt ne tudd, hogy értem könnyezem!

IV.

Ne halld, ne lásd te zokogásom,
Ne tudd, hogy értem könyezem;
A mig siromat így megásom
A bánat könnyebb lesz nekem!

Ha rám borult az örök árnyék
És már e földön nem leszek,
Kezdődjék akkor majd a játék,
Mely itt számomra elveszett:

Ki jössz siromhoz, — mintha látnám! —
Elsírni nagy keserveidet,
Hogy a világ azt higgye lánykám:
Nem láttad szenvedésemet!

V.

Szívet adtam, szívet kértem,
Mire vágytam, el nem értem!
Könyes szemmel járok kelek:
S az emberek nem értenek!

Zugó Viktor.

A bolond kerék.

Irta: Kupa Árpád.

A Nagy-Fátra változatos hegysorainak tövében, a Garam folyóval párhuzamosan fut egy kis patak, sokszor annyira közelébe kanyarodva a nagyobb folyónak, hogy az ember megszüntnek véli és keresi ezüstszürke vivalait a nagyobb folyóban; amde sűrű cserje által fűdve, merész szöghajlásban szövik az a hegyek közé: elrejtőzik, barlangokat váj, bujkál a hegyek aljában, míg ismét kitör.

Fut tovább.

A Garam iszapját kavicsmező teríti; a kis patak ágyában éleslű, szöghegyű, vörös, fehér, barna kavicsok szelik a vizet; a viz hasítékja suhogva olvad össze a simább kavicsmezőn s hajlékonyan bukdácsol tovább.

Partjain a fák ágai összeölelkeznek, a patak egy élő alagutban él, iver, ernyője, zöld lombok sátorából áll.

Az erdők vadjai szelidséggel, otthonos érzélemmel lépnek az alagutba, hol háborítlanul szürcsölhetik a hús italt. Lejön a mogorva himvadsértés, belefekszik, nagy testével elfogja a patak folyását. A megtolult víz keresztül csap hátán, görbe, élésre fent hosszú agyarái csattog-

nak a boldogságtól; fenyőszuroktól összecsapzott, piszkos sertéjén gyöngyszemekben görögnek alá a vízcsépek és e vad állat, nagy boldogságában is észreveszi, ha az emsek jönnek fürdeni: kitér előlük, nagyot ráz hatalmas sertéjén s összevágja agyaráit. A csattanásra a szürös gangallón sütkérező mókus felugrik a fehér sudaru égerfára; a vadkan pedig elődög az erdő mélyébe.

A patak egy völgybe ér. Itt már ritkább partjain a fák; de annál sűrűbb a virág. A völgyben esése van, azután kiszélesedik, két lépésnyire.

Partjain, egymás átellenében, hatalmas két cserfa nőtt, lehet egy gyökérről és talán egy tavasszal fakadtak valami gyökér-rügyből, melyet a hulló cservirág termékenyített meg.

Jött aztán egy ember, ki a két hatalmas csert, a föld színétől embermagasáig ketté vágta s keresztül véste tetejét. A vésés alakja homoru volt, egészen félkör és jó mély. A faderékből pedig tengelyt vágott, annak végeit bele vállazta a két oszlop homoru árkába, a tengelyt ellátta küllökkel, a küllöket széles, sima puhafa deszkával, s készen volt a kerék.

Mit akart az ember itt építeni? Valami zúzomalmot az üveggyártáshoz, vagy lisztörléshez? E vidéken mindegyik tévesztett vállalkozás lett volna: mert üvegnek való hegyi kristály, homok, ninc; buza, rozs, nem terem, a kukoricát nagy famozsarakban, nehéz vasdorongokkal török liszté.

Az ember, valószínűleg jókor meglátta a jövőt: ott hagyta a kereket, többé felé sem ment.

A kerék ott forgott esztendőkön keresztül, senkiesem rombolta szét. Minek? Miért? Telen közelebb is találtak tüzelésre való fát bőven.

Az oszlopokról lehámlott a kéreg, lefeszlett a színfához simuló kéregeselyem; a színfát el-lepte azon szín, mit a fémtárgyakon csak a bronzkori leleteknél látunk: az a tompafényű zöld zománc. Azokat a színeket a fémek ál-

landóan megtartják, mert sok századok után nyerik meg és elrejtve a világtól, lassan képződik rájuk, míg a fák tiz, tizenöt év alatt felöltik és a tönél kitarkazza, az élénkebb színű moha. A lapátok megkövesedtek a viznek ásványokat tartalmazó részeitől, elege a sárgáskék, himnapóteleg, minek felszine zöld bársony, tartalma rezgő növényi kocsonya.

A gyerekek megkedvelték a kereket, több ízben lehetett látni, hogy három, négy kis gyerek: fiuk és leányok, ott bámulták, kacagták, a mint hol gyorsabban, hol lassabban forgatják a patak. Sokszor a víz szélsébesen hajtotta s ilyenkor a néző gyerekek majd elbukdostak a jókedvtől, oly idomtanul forgott. Mikor ott hagyták, még soká lehetett hallani lármaukat, kacagásukat, mit a bolond kerék látása okozott.

Mert mindenki úgy nevezte.

Telen befagyott a patak, a kereket megterhelte a reá üledő hó, a szél meg addig ingatta, míg lapátjának szélei a jégbe törtek s e miatt, esztendőkö multával, a lapátok csonkák, foszladozókká váltak, s megtörtént nem egy ízben az a csoda, hogy a patakfolyás ellenében forgatta a vihar.

A kereket ezután még jobban nevelték és alig volt már néhány lapátja; romnak indult.

Egy holdvilágos ejjelen egy szép ifju nő, nagykendőbe burkolózva jött a patak felé. Minden falevel zörrenésre megállott és megfordult. Leste, vizsgáta: nem látja-e valaki?

Félt.

A félelem, ellentétességéhez történő áthajlásában vakmerővé, indulatossá gyurja át a szeretetre született szívet. Az emberi szív vadabbá alakul a vadállatnál, mely mindez esetben csak szeretni, szeretni tud.

E nőnek szívet is a félelem vadította meg: üldözte a társadalom.

A nő odalépett a patak széléhez, kendője alul egy bepólyált valamit tett a víz színére s elfutott onnan.

Éljünk az idővel!

Nem vagyunk feljogosulva, de nem is szándékunk a politika nagy hullámokat felverő tengerére bocsájtani gyöngé sajkánkat, mi csak meggyőződésünktől vezéreltetve, lelkiismeretesen, őszintén szólunk a mi romlatlan lelkű, szeretett magyar népünkhez.

Éljünk az idővel! E jelszót irtuk czikkelyünk fölé, ezzel csak azt akarjuk jelezni, hogy midőn az idő fenntarthatatlanul rohan előre, nem szabad a nemzetnek, nem szabad a polgárnak összetett kézzel nézni jövő elé; hanem tennie, szorgalmatoskodnia, dolgoznia kell mindig, minden időben, vagyis, hogy élni kell az idővel.

Most, talán épen most, legalkalmasabb erre figyelmeztetnünk a magyar nemzetet, a magyar polgárokat. Eppen most, amidőn a polgári legeszebb jogoknak már a legközelebb leendő gyakorlására nyílik meg a tér, a magyar polgárok előtt!

Kétséget sem szenved, és még a legelfogultabb, legönzöb, önmagával teljesen eltelt ember sem fogja tagadni, hogy a polgár legszebb joga: a választási jog!

E jogot gyakorolni nemcsak feladata, hanem erkölcsi kötelessége is minden honpolgárnak. Ez tehát kérdés tárgyát nem képezheti; de igenis kérdés tárgyát képezi a jognak mikénti gyakorlása.

Azt hisszük, hogy mindenki tisztában van magával az iránt, hogy: mindenképp előlekiismeretével számoljon s meggyőződésre jusson az iránt, mily egyénre bizza a nemzet jövőjének munkáját és csak akkor lépjen a legeszebb polgári jogok gyakorlatának ténykedő terére, mikor ezzel tisztában van, mikor meggyőződése már megszállt; de tisztában kell lenni minden honpolgárnak magával az iránt is, hogy: amidőn a legszebb polgári jogot gyakorolja, szem előtt kell tartania azt, hogy azon egyén, akire szavazatát adja, az úgy imádott hazánk felvirágozását, mint a nemzetnek fejlődését ipari-, közgazdasági-, kereskedelmi-, tudományos- és művészi szempontból is teljesen átérzi, s mindezeknek előmozdítását nemcsak kötelességének tartja és tekinti, hanem azokért lelke egész hevével lángolni tud.

Nem a politika, hanem a társadalom, melynek lapunk szolgálatában áll, megköveteli a honpolgáraitól, hogy felretéve minden személynkedést, eldobva magától minden párt torzalkodást, levétközve a vallás különbségéből eredő, egy a nemzetiségek elleni ellenszemből származó minden utógondolatot menten kell megállapítania meggyőződését és attól, csakis attól vezéreltetve, lépni a választási urnához.

Kérdéssé tehető az, hogy: miként ismerje fel a honpolgár azon egyént, akire képviselőt bízni akarja?

E kérdésre rövid a felelet és megadta azt már a minden tekintetben felelet körül tekintő és állambölcselettel bíró jelenlegi miniszterelnökünk, a ki az általa kibontott zászlóra e három egység jelszavát: „Jog, törvény és igazság” írta fel.

Mint a vallás elvének három egysége, bevilágítja az egyén lelki életét, úgy világítja be a miniszterelnök által körülírt három egység a honpolgár elhatározását.

Oly egyént kell tehát, — távol lévén tőlünk,

A boldog kerék akkor is víz ellen forgott. Azelőtt való nap eső esett a Nagy-Fátrán, a patak meg volt duzzadva, a keréknek egy pár lapátja csaknem a víz színéig ért s a mint a pólyát oda hőköllygette az áradás, a lapát felkapta.

A boldog kerék megállott. Mi történt vele e pillanatban? Ki tudja? Állítható: hogy a kerék tengely nyaka megszorult a fészében: egy falevél eshetett közé, az állíthatta meg.

Favágók jöttek és meglátván a lapát terhét, levették onnan; egy aztán haza vitte családjához.

A kerék pedig ismét megindult, folytatta körforgását oly sebesen, mint azelőtt soha! Pergett, mint az orsó, nyikorgott az ő szárazfa hangján; lapátjai vadulva kalimpálóztak a levegőben.

A Fátra vidék emberei még emlékeznek reá. Ma már, csak a két cseresznye áll, mint valami indulat vagy felkiáltó jel.

Ezen felkiáltó jelek élő gyökerei lent vannak a társadalomban, alakjai ösmeretek.

Három, négy esztendő múltával, a favágónak faszarabokból rótt viskójában, egy örvendő gyerek arcán nagy lelki boldogság sugárik.

Nézi az embert, a ki tüzkövekből fényes acéllal veri taplójába a szikrát. A viskó falát vallásos tárgyú képek díszítik, kis ablakán keresztül, tobzos fényerdő veti be árnyékát.

A férfi mellett álló asszony mondja: — Hogy örül ez a gyerek, ha kelmeget látja.

— Ember nem válaszol, csak ühümgö. Jól esik a szívének a frissen fakadó vonzalom.

— Az asszony adja tovább a szót: — Pedig megszólalt érte sokan.

A favágó magas önértéssel feleli már ezen kimondásra: — Nemcsak az erdőben berreg a boldog kerék...

A gyerek nem érti miről van szó. Kővér újját ajkai közé fogva bámul. Az ajkak csücskülnek, mint hasadni akaró rózsabimbók, a legnagyobb irgalom fénye ragyog rajta.

mint társadalmi laptól még csak árnyéka is a korteskedésnek, — oly egyént kell tehát, a mi szerény nézetünk szerint a hon polgárainak keresni, a kiről meg vannak győződve, hogy: „mindenki jogát egyformán tisztelik; a törvényt nem csak tiszteletben tartják, hanem annak mások előtt tiszteletet szerezni is képesek, és azt teljes szigorral végrehajtani is tudják, ha annak szükségessége beáll; végül a ki minden mellékteket nélkül egyedül a csalhatatlan igazságot keresi, és követi mindenkor, minden tétben!”

Még van idő, éljünk azzal, tekintünk szét, s keressük azt az egyént, a kire jó lelkiismerettel reá bízhatjuk képviselőtünk, reá bízhatjuk szeretett hazánk és nemzetünk jövőjének sorsát; ha megtaláljuk, tévovázás nélkül álljunk oldalára mellé!

Félre ne értesünk. Mit már hangsúlyoztunk, hogy nem politikát üzünk, ismételjük s határozottan kijelentjük, hogy nem kormánypartit elvek vezetik tollunkat e sorok megírásánál, hanem egyszerűen a magyar társadalom jóléte lebeg szemünk előtt, amidőn a „Jog, törvény és igazság” embeiret keressük; a kiket; ha a magyar nemzet fel fog találni a „Haza fényre derül!” és a költőnek nem leendő oka többé oly fájóalommal felkiáltani: „Romlásnak indult hajdan erős magyar, nem látod Árpád vére miként fajul, nem látod a bosszus egeknek ostarait nyomorult hazadón!” mint tette azt a lánglelkű költő hajdanában.

Palotai Csorba Akos.

Iparosok és munkások érdeke.

A munkások behívása az évi hadgyakorlatokra. Mindnyájunk előtt ismeretes dolog, mily kellemetlen helyzetet teremt, mily káros következményekkel jár a munkásokra nézve, ha időközönként bevonulnak a hadgyakorlatokra. A katonaságnál eltöltött idő alatt a zsold még saját szükségletük fedezésére sem elegendő, annál kevésbé lehet abból az otthon maradt nőt, gyermeket eltartani. Ez a baj még hagyján! Sok munkás a bevonulással egyidejűleg elveszti állását; nagyon csekély azon iparosok, gyárosok száma, kik a katonáskodó munkásnak kiadják a bérét; legtöbb még munkába sem veszi a visszaérkezőt. E visszaszágot némileg egyhiteni akarja a legújabb francia törvény, mely a bevonuló munkás és a főnök közti viszonyt szabályozza.

Az új törvény lényegesebb pontjai a következők:

1. A munkaadó és munkás közt fennálló szerződés változatlanul fennáll, ha a munkás kötelező hadgyakorlatra hivatik be.

2. Az esetleges felmondási idő a hadgyakorlaton eltöltött idővel meghosszabbíthatik.

3. Ezen törvényt megszegők ellen kártérítési igény érvényesíthető.

4. Minden, e törvényvel ellenkező kikötés joghatálytalannak van.

Vajjon nálunk, Magyarországon fog-e hajlandóság mutatkozni a törvényhozásban, hogy az itt is sok bajt okozó behívást ilyenképen rendezze. Nagyon kívánatos lenne, mert nem egy munkásaladot mentene meg sokszor a végleges nyomorúságtól. Kormányunk, mely a külföldi törvényhozást annyira szereti utánozni, hogy még a legrosszabb törvényekben sem tesz kivételt, utánozhatná egyszer a francia törvényhozásnak ezt a bölcs intézkedését is, annál is inkább, mert Magyarország gazdasági fejlődése a mostani válság alkalmával amugy is csödbe jutott, melyet már rég helyre kellett volna állítania a kormányának. Meg talán mégis csak enyhítene valamiképp az is a nép helyzetén, ha egyszer a hadsereg eltarthatása kevesebb pénzbe kerülne s az adóterhek egyszer már a sok-sok esztendei folytonos emelkedés után csökkennének.

Egy millió munkás sztrájkja. A bérharczok történetében páratlanul áll az az óriási sztrájk, mely Amerikában most van kitörőben. A több ezer millió dollár fölött rendelkező acél-trust munkásai ugyanis a szakszervezett elismerése érdekében s a nem szervezett munkások kizárásáért elhatározta a sztrájkot. Eddig már 100.000 munkás sztrájkba lépett s legközelebb még 100.000 csatlakozik hozzájuk. Ha a győzelem kétséges volna, a vasuti munkások és a bányászok is hajlandók hozzájuk csatlakozni, mely esetben több mint egy millió munkás áll szemben a milliárdok uraival.

Mezőgazdaság.

Országos sörárpavásár. Az O. M. G. E. a XIV-ik országos sörárpavásárt és sörárkiállítását a jövő hó 20-tól kezdődőleg október 20-ig rendezi Budapesten. Illetve a vásárt a fenti időben tartják, a kiállítás csak október 1-10-ig fog tartani. A kiállítás célja a különböző vidékek árpatermékeinek összehasonlítása által a sörárpatermékelést és magnessítését előmozdítani, miért is a legjobbnak talált sörárpatékat jutalomdíjjal részesítik. A kiállításra beküldött árpatékat a következő tulajdonságokra nézve vizsgálják meg: *szín, szag,*

csiraképesség, tisztesség, protein-tartalom, abszolút és hektolitersúly. Díjazni azonban csak azokat fogják, akik hitelesen beigazolják, hogy a beküldött mintának megfelelő, legalább 20 mm. eladói készletük van. Az O. M. G. E. által szeptember 1-ig bejelentendő-ívek nagyrésze már beérkezett, kívánatra azonban bárkinek készségesen küld a bejelentési határidőn belül, mely aug. 1-30-ig tart. A G. Egyes. orsz. szövetsége egyébként Miskolcra is rendez aug. hó 21-én országos jellegű sörárpavásárt. Az eladást mind a két helyen a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete teljesíti.

Az anatóliai buza versenye. A német-országi nagyfőke tudvaleg több százmillió befektetéssel vasutakat épített *Kis-Ázsiában*, hogy a rendkívül termékeny, nagyterjedelmű földterületeket, amerikai mintára, művelés alá vegye. Már több ízben felhívtuk a figyelmet arra, hogy az amerikai, indiai, brazilai buza mellé újabb árleszállító tényezőként nemcsak a *kisázsiai buza* fog jelentkezni az európai piacokon. Az *anatóliai* vasutakon, amelyek még részben ki sem épültek, évről-évre száz százalékkal emelkedik a théraruforgalom, ami alatt a buza-exportot kell érteni. Ennek a buza-nak a termelési költsége rendkívül alacsony, czéjja kizárólag az, hogy a bankároknak beléje fektetett millióit busásan kamatoztassa. Kis-Ázsiában földjének buja termékenysége, előreláthatólag már a közel jövőben fogja ontani termését, mely az európai piacokra özönölve, újabb súlyosító tényezője lesz a közép-európai agrárválságnak, amely amugy is szinte elviselhetetlen. Ez ellen más remedium, mint a *vámemelés*, nem képzelhető és a Törökországgal kötendő kereskedelmi szerződések előkészítése alkalmával a kisázsiai buza különös figyelembe fog részesülni.

Tenyészló-díjazás. Szatmármegye gazdasági egyesülete most tartja a szokásos évi lötenyészési jutalomdíjkiosztást. Augusztus 29-én az egyesület Szinyérváralján szarvasmarha-tenyésződíjazást rendez.

Milyen lesz az ideai román buza? Amíg nálunk hőség és szárazság uralkodik, Romániában végtelen esőzések dőlnek, ugyanarra, hogy az ottani kormányhoz beérkezett jelentések szerint a buzatermés rendkívül szűk, sőt, puffadt szemeket hoz. Tehát kilitásunk van reá, hogy az ideai román buza a szokottnál is silányabb, ehhez képest olcsó lesz, még akkor is, ha a többi európai, sőt amerikai termelőhelyekről is kedvezőtlen természeti eredmények várhatók. Igen természetes, hogy mindez nem a mi román-buza-keverékes nagy malmaink kedvéért hozzuk föl, akiknek ez a körülmény csakis kedvezőnek tetszik. Föl kellett ezt hoznunk azért is, hogy az osztrák-magyar miniszterek között föl fölvetődő vámtarifa tárgyalások alkalmával kormányférfiaink ébren legyenek, nehogy a bécsi iparizsáknak Romániába való kedvezőbb bevitelére reményben a romániai buzabehozatalra vetendő vámok leemérsékeltesenek. Jó lesz, ha kormányférfiaink tudják, illetve számba veszik az osztrák kollégáikkal is számba vételik, hogy Románia nyereséghelyzetében behozatalának bármily kedvezményeket adnak, a romániai védvamos irányzat mellett az osztrák iparizsáknak oda való bevitelére nézve semmi kedvezményre nem számíthatnak.

Sokféle.

A csodagyermek. A napokban egy fiatal nagyváradi ferj ment fel a fővárosba. Kettős megbízatást akart elintézni. A hosszalábú golya közeledett a háza felé s így gyermekkel együtt akart vásárolni. S azonkívül valami szöngyegre is volt szüksége. Ugyan eszébe jutott, hogy nem tudja a szöngyeg méreteit; sürgönyzött haza a söngyegjének a méretekéért. S egyúttal kérte, hogy tudassa a feleségének hogylétét. Azalatt otthon váratlanul megérkezett a golya. A söngyeg izgatott is volt s egy sürgönyön akarta tudatni a boldog apával hogy az áldást, mint a szöngyeg méreteit. Így történt hát, hogy a boldog apa ezt a sürgönyt kapta:

X. Y. urnak. Budapesten.

Feleségednek gyönyörű fiugyermeke született. Két méter hosszú, három méter széles. Margit csókoltat.

Hogy a boldog férj mit szolt a csodagyermekhez, arról halgat a krónika.

Méhek a levélszekrényben. Irországban nagy zavart okozott egy méhraj, mely egy Mullingar és Dublin között az uton álló levélszekrénybe fészkelte meg magát. A szekrényben több levél van, melyeket egyelőre nem lehet kézbesíteni. Ez arra a történetre emlékeztet, amikor egy indiai postahivatalnok fölébballójának következőket sürgönyözte: „Egy tigris birtokába vette a postát. Nagy zavarban vagyunk. Kérek utasítást.” Ilyenforma sürgönyt küldött ugyáltszik, fölébballójának a mullingari postamester is, mert az egyesült királyságok főpostamestere hivatalos hirdetéssel két schilling díjat tűzött ki annak, ki a méheket a levelek megsértése nélkül a postaszekrényből eltávolítja. Erre a csábító jutalomra eddig senki sem pályázott, ellenben előállt a méhek tulajdonosa, ki azzal

fenyegetőzött, hogy kártérítési pert indít a posta ellen, ha méheik bajt éri. A méhek gazdája ezt azzal indokolja, hogy ő ki akarta hozni a méheket a szekrényből, de nem engedték meg neki, hogy a postaszekrényt kinyissa, miáltal lehetlenné vált, hogy a tulajdonát képező méhekhez hozzájusson.

Pénz és piacz.

Az Osztrák-Magyar Bank új fiókintézte. Az Osztrák-Magyar Bank *Pancsován* új fiókintézetet létesít, mely működését az őszszel, illetőleg akkor kezdi meg, amikor a fiókintézet czéljaira készülő épület építése befejezést nyer.

A Magyar Jelzálog-Hitelbank részvényeseinek f. hó 21-iki rendkívüli közgyűlésében hozott határozatait, melyek szerint a részvény-tökének 50.000 db. egyenként 100 arany forint-ról szóló részvény kibocsátása által 20.000.000 arany forintra leendő felemelését és alapszabályok megfelelő módosítását kimondták, a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszéknek f. hó 22-én 71124. sz. a. kelt végzésével a kereskedelmi czéggjegyzékbe bejegyezték.

Pályázatok. A sóvári erdőhivatal kerületében II. osztályú famesteri és három III. osztályú erdő-őri állás július 31-ig; — a szabadkai városi főgimnáziumban négy tanári állás augusztus 12-ig; — a soproni adóhivatalnál adóügyi állás két hét alatt; — a besztercebányai pénzügyigazgatóságnál fogalmazó gyakornoki állás két hét alatt; — a lugosi pénzügyigazgatóságnál végrehajtói állás két hét alatt. — A brassói törvényszéknél III. oszt. hivataloszállás aug. 21-ig; — a brassói járásbírósnál végrehajtói állásra két hét alatt; — a felső-visői járásbírósnál irnoki állásra négy hét alatt; — az orosházi járásbírósnál III. oszt. hivataloszállás aug. szeptember 5-ig; — a szegvárdi adóhivatalnál adóügyi állás két hét alatt; — az újvidéki törvényszéknél III. oszt. hivataloszállás két hét alatt; — a nagyrocei járásbírósnál III. oszt. hivataloszállás aug. szept. 1-ig lehet a folyamodásokat benyújtani.

Termény-árak. A terménypiaczok némileg javultak, s a budapesti piaczon az utóbbi napokban mintegy 12 ezer métermázsza *búza* kelt el, az árak azonban nem emelkedtek, de nem is hanyatlottak; a *rozs* ára változatlan maradt. keresetek *új rozs* is s árát 6-90 koronával is fizették, sőt az azonnal szállítandó árúért megadták a 705 koronát is. *Zab* ára változatlan maradt. *A tengeri* ára 5 fillérral esett. Eladott összesen: *felsőtiszavidéki* buza 20000 mm, 79 kgr. súlyú 810 koronán. *Csabai* 500 mm. 79 kgr. súlyú 8 koronán 00 filléren kelt 3 havi szállításra. *Bihari* 600 mm. 802 koronán. *Fejérmegyei* 200 mm. 7 koronán. *Pestvidéki* 300 mm. 18 kor. *Tolnai* 900 mm. 7 koronán lett eladva.

Rozs 100 métermázsza 7 koronán, *ujrosz* 500 mm. 6 koronán kelt el.

Arpa (új) 100 mm. 6 és 7 korona áron fizettetett.

Zab 100 mm. 7 koronát ért el.

Tengeri eladott 100 métermázsza 5 6 korona áron.

Sertés zsír 49½ k. 50 kilonkint.

Nyers szesz 42 kor. és 43 koronával lett fizetve.

A legutóbbi terménybehozat volt *buzában* 30000, tengeriben 20000 métermázsza.

Augusztusra való szállításra a buzánál 15 fillér emelkedéssel tétettek kötések.

Októberre 8 koronával, *Rozs* októberre 6 koronával, *Zab* októberre 6½ koronával.

Tengeri 1902. májusra 496 koronával lettek kötvé.

Szerkesztői üzenetek.

Kéziratokat vissza nem adunk és névtelen levelekre nem válaszolunk.

Sz-ly Dezső. Elbeszélése is, a verse is még gyöngye, nem ütök meg lapunk mértékét, de mint-hogy még ön csak negyedik gimnazista, sok biztatást találunk a jövőre nézve mind a két küldeményében. Irjon szorgalmasan, — bár még egyelőre csak az asztaliórájának, — s majd később, ha már több tapasztalattal bír és több jártassággal kezeli a tollat, fog szép és jó dolgokat is írni. Azért, hogy munkáit még egyelőre nem fogadtuk el, ne vesztse el kedvét, mert ez nem azt jelenti, hogy nem jó, hanem még annyira fiatalos, hogy a nagy nyilvánosság nem olvasná érdekl. Bárkikor fölkereshet bennünket munkáival, szívesen adunk róla véleményét.

D-k Juliska. Tárcaját megkaptuk, de még nem olvastuk el, tehát véleményét se mondhatunk róla. Amint azonban sorra kerül, ha jó, kiadjuk. Mi irodalmi becsesel bíró dolgozatokat mindenkitől szívesen közlünk, nem keressük azt, hogy van-e már neve az illetőnek az irodalomban, vagy nincs. Klikkeket nem ismerünk, klikkeket magunk se képezzünk, mert elvünk az ellenük való küzdés egy a társadalmi életben, mint az irodalomban.

K-1 Gyula. Versét jövő számunkban közöljük. Csinos, bár egy kissé az utolsó versszak bombasztikus. Ne keressen annyira szóvirágot, mert az merev, sőt sokszor érthetetlenül teszi a költői műveket s hatástalanok maradnak, ha van is bennük egy-két csinos gondolat.

25%-kal olcsóbban

minden külföldi gyártmánynál eladok

férfi és fiuruhákat

saját készítmény a legjobb szövetekből és minden választékban

Keller B. Lipót

Budapest, Kerepesi-út 13. sz.
Mérték után is.

Denker József

női szabászati műterme

Budapest, Kerepesi-út 65.

Szabászati tanintézetében

minden női ruha a legrövidebb idő alatt a legdivatosabb és a legjutányosabban készül.

Szabászathoz

a legrövidebb idő alatt alapos oktatást ad.

Ajánlja magát az előkelő közönség figyelmébe. Levélbeli megkeresésre rögtön válaszolok.

A t. uri közönség

beesés figyelmét felhívom a nálam 48 óra alatt készítenő legdivatosabb

angol szabású férfiföltönyökre.

Megrendeléseknél elegendő a nadrág hossza és a kabát hossza és bőségének megjelölése. Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Pechner Vilmos

angol férfi-szabó

Budapest, VIII. Ujvársár-tér 3. sz.

Az egészség a fő!

melyet csakis kőllő szellőztetés által érhetünk el.

A **Beck Károly**-féle **ujjonnan feltalált és szabadalmazott**

ablak - szellőztető - készülék

magyar gyártmány, amely felülmúlja az összes külföldi és mostanáig alkalmazott szellőztetőket úgy czélszerűsége, jóságra és olcsóságára.

Bármilyen ablakra alkalmazható. Egészségügyi szempontból 45% nyitás által légvonat kizárva.

Több mint 3000 drb van már használatban.

Számtalan díszes levél nyitvánítja a közönség meglepetését.

Ablak-szellőztető 7 kor 60 fill.-től feljebb.

Költségvetések ingyen és bérmentve.

Mérték vétele végett szíveskedjék a céghez fordulni.

Ablak-szellőztető készülékeim használatban vannak a következő nevezetesebb helyeken:

Budapest, Nemzeti Kaszinó, Kossuth Lajos-utca. — Kereskedelmi Minisztérium, Budán. — Ev. főgymnázium, Deák-tér. — Magy. kir. Ludovika. — Állami elemi iskola Kispeszt, s több fővárosi és vidéki kórházban és iskolában kitűnőnek bizonyult.

Tisztelettel

BECK KÁROLY

a szabadalmazott ablak-szellőztető készítője és lakatos.

Mindenmemű épület- és műlakatos munkát készítek a legjobb kivitelben.

Megrendelések úgy Budapesten, mint vidékre gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA

cs. és kir. udvari szállítók

BUDAPESTEN, V., ERZSÉBET-TÉR.

Saját gyártmányú kész fehéreművek.

THÉK ENDRE egyedül szabadalmazott magyar zongora-gyára

Budapest, üllői-ut 66. szám.

Fiók-raktárak: Szegeden, Aradon, Temesvárt, Kassán, Miskolczon, Nagyváradon, Kolozsvárt, Győrött, Baján, stb.

Zongoragyáram a legjobb bel- és külföldi erőkkel rendelkezik és az egyetlen magyar vállalat, amely önállóan készíti zongoráit. Ennek a magyar iparágak életképessége már most is kiállja a versenyt a külföld legjobb gyáraival, sőt legújabb vívmányainál fogva, egyes alkatrészeivel felül is mulja ezeket. Ilyenek a szabadalmazott alumíniumkeretek, amelyek által és zongoráimnak még sok más előnye által a hangnak páratlan dallamossága és szép tömörsége éretik el, amint ezt legkiválóbb zenetanáraink elismerték.

Zongoráim, azonkívül, hogy egyenlő értékűek a legjobb és leghíresebb készítményekkel, az árak tekintetében is versenyképesek, noha nem akarok versenyezni azokkal a legolcsóbb, selejtes gyártmányokkal, a melyekkel a hazai piacot a külföldről elárasztják. Főraktáramon és fiókraktáiraiban is mindig a legnagyobb választék van készletben, hogy a közönség meggyőződést szerezhesen arról, hogy a magyar ipar képes versenyezni bármely szolid iparral, különösen ha arról van szó, hogy a jót a művészi széppel egyesítsük. Mindezeknél fogva gyártmányaimat a t. magyar közönség jóindulata méltánylásába ajánlom.

THÉK ENDRE, Budapest, üllői-ut 66. szám.

Pásztor Zs. uri- és női czipész-mester

Budapest, VIII. Kerepesi-ut 57. sz.

a Wekerle kávéházzal szemben.

Készít mindennemű

uri, női és gyermek - czipőket.

Javitások a legolcsóbb áron készíttetnek.

GANZ és TÁRSA

VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSULAT
BUDAPEST és LEOBERSDORFBAN Bécs mellett.

Ajánlanak: Hengerszkeket keregöntetű hengerekkel, mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez, a legnagyobb, valamint a legkisebb malmokhoz.

Fűcsiszolóhoz, papír- és celuloza-gyártáshoz való gépek.

Forgó petroleum- és gőzekék, turbínák, **Elektromos világítás** és erőátvitel egyirányú, váltakozó és forgó árammal dynamogépek, motorok, elektromos bányaberendezések, felhúzó stb.

Városi iratónk a Kossuth Lajos-utczában 18. sz. a., a hol mindig tartjuk des választékát a világító testeknek legkülönbözőbb kivitelben és stílusban; ugyanottan megtekinthetők saját rendszerű elektromos, gáz- és petroleum-motoraink és dynamogépeink.

Vasuti és bányászati waggonok, gáz- és petroleum-motorok. Vas-, fém- és aczél-öntés.

Rotációs dynamometerek és frictiós kapcsolások.

„MAGYAR KURIR“

központilag szerkesztett vidéki hirlapok kiadóvállalata.

Központi szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, VII. kerület, Ilka-utca 31. szám.

Kiadó: *Nagyidai Kultsár Béla.*

Kiadóhivatali intéző: *Tóth Imre.*

Főszerkesztő: *Pongrácz Béla.*

Hirdetések és közlemények elfogadtatnak az összes hazai és külföldi lapok számára.

Betöltendő állások.

A „MAGYAR KURIR“ ujságkiadó-vállalat

központilag szerkesztett alábbi hirlapjaihoz

szerkesztőségi és kiadóhivatali tisztviselő kerestetik.

Abauj-Szántó. — Szikszó. — Maros Ujvár. — Vizakna. — Elek. — Pécska. — Világos. — Trsztena. — Titel. — O-Kanizsa. — Német-Palánka. — Hódság. — Dárda. — Körmöczbánya. — Verebély. — Gyoma. — Bilke. — Naszód. — Belényes. — Derecske. — Margitta. — Tenke. — Mező-Csát. — Diósgyőr-Miskolcz. — Sajó-Szent-Péter. — Hosszúfalu. — Mező-Kovácsbáza. — Gyergyó-Tölgyes. — Csik-Tusnád. — Dorosma. — Mindszent. — Muzsla. — Vaál. — Fogaras. — Nagy-őrcze. — Dobsina. — Győr-Szent-Márton. — Győrsziget. — Téth-Szentkút. — Kovászna. — Heves. — Szob. — Algyógy. — Vajda-Hunyad. — Jász-Apáti. — Tisza-Földvár. — Kunhegyes. — Tisza-Roff. — Török-Szent-Miklós. — Erzsébetváros. — Bánffy Hunyad. — Nagy-

Igmánd. — Gúta. — Perbete. — Német-Bogán. — Orsova. — Rózsahegy. — Huszt. — Körösmező. — Rahó. — Tecő. — Nez-ider. — Medgyes. — Szent-Ágota. — Salgó-Tarján. — Szécsény. — Galgóc. — Vág-Ujhely. — Ócsa. — Duna-Vecse. — Kalocsa. — Duna-Szerdahely. — Somorja. — Bazin. — Malaczk. — Kis-Szeben. — Nagy-Atád. — Lengyeltóti. — Csepreg. — Nagy-Márton. — Tisza-Polgár. — Nyír-Bátor. — Fehér-Gyarmat. — Máté-Szalka. — Szinyer-Váralja. — Nagy-Szeben. — Lőcse. — Tasnád. — Vinga. — Paks. — Gyöng. — Bonyhád. — Maros-Ludas. — Billéd. — Török-Kanizsa. — Zombolya. — Illava. — Ruttk. — Székely-Keresztur. — Halmi. — Szobranéz. — Felső-Vasvár. — Zircz. — Perlak. — Király-Helmecz. — Gálszecs. — Tokaj.

Hirdetéseket

elfogad és

jutányosan számít a kiadóhivatal.

Apró hirdetések.

A ki valamit adni, vagy venni, bérbeadni, vagy bérbevenni akar, a ki munkát keres, vagy kínál, **sikerrel használja** lapunk kishirdetési rovatát, a melyben **egy szó közlése csak 4 fillér.**

Helybeli kereskedőink és iparosaink

mindenkor haszonnal hirdetik lapunkban

szekon-cikkeiket,

a melyeknél gyors kelendősegre van szükség.

Lapunk Budapesti képviselősege:

VII., Ilka-utca 31. szám,
a „MAGYAR KURIR“ ujságkiadó-vállalata.